

5. Конструктивна функція. Конструктивна діяльність педагога має два основні аспекти: педагогічний і технічний. В педагогічному плані конструктивна діяльність вчителя пов'язана з відбором і композицією змісту курсу біології, з проектуванням навчально-виховного процесу, плануванням і побудовою своєї роботи, системи змісту і 10 методів викладання. У цій роботі вчитель спирається на навчальні плани, програми, підручники, методичні посібники та рекомендації [3].

6. Комунікативна функція. Педагогічна діяльність – завжди була спільною. Вчитель викладає – учні навчаються. Звідси, успіх педагогічної праці багато в чому залежить від того як складуться стосунки між учителем та учнем, чи працюватиме вчитель і клас як єдине ціле чи таке єднання не виходить. Вирішальну роль у встановленні прямих і зворотних комунікативних зв'язків з колективом дітей відіграє вчитель [3].

7. Організаторська функція. Ця функція вчителя біології тісно взаємозв'язана з комунікативною. Вона також має ряд аспектів, оскільки поширюється за рядом напрямків: організація людей, організація різних форм навчальної роботи, організація матеріальної бази. Вона реалізується вчителем тим успішніше, чим він краще організований сам. Висока самоорганізованість, зібраність є найкращими показниками вчителів – майстрів [3].

8. Дослідницька функція. Важливим завданням учителя-майстра своєї справи є оволодіння методом наукового пізнання педагогічних явищ. Дослідницька функція вчителя проявляється при вивченні учня, класу, групи; спостереженні й аналізі уроку; при внесенні нового до змісту навчання; апробації методів викладання; при аналізі власного досвіду; критичній оцінці методичних рекомендацій; при творчому розв'язанні педагогічних завдань. Все це вимагає від учителя певних навичок і вмінь наукового підходу до педагогічних явищ, спеціальної організації педагогічного експерименту, застосуванні наукового методу до пізнання явищ природи, при вивченні найновіших досягнень науки тощо [3].

Отже, як бачимо, на шляху у молодого вчителя є багато перепон, через які він повинен пройти спираючись на свої знання, уміння, навички, грамотність та досвід наставників і досвідчених педагогів. Тільки тоді, ми зможемо назвати вчителя майстром своєї справи, коли він з честю зможе пройти всі перешкоди.

Список використаних джерел:

1. Грицай Н.Б. *Методика навчання біології : навчальний посібник* / Н.Б. Грицай. – Рівне : ТЗОВ «Дока центр», 2016. – 272 с.
2. Левицький В.Е. До питання про актуальність застосування дослідницького методу під час реалізації екологічного виховання для дітей з порушеним інтелектом старшого шкільного віку / В.Е. Левицький // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна.* – 2012. – Вип. 19(2). – С. 128–135.
3. https://studopedia.su/16_191938_sistema-samoosviti-vchitelya-biologiyi.html

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Білик В.Г.
(Київ, Україна)

Приведення системи вищої освіти України до європейських стандартів передбачає перегляд концептуальних основ підготовки майбутніх фахівців у вітчизняних освітніх закладах. В даному контексті актуалізується проблема осучаснення підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти, а отже й розроблення концепції їхньої природничо-наукової підготовки. Важливим етапом в

процесі формування основних положень зазначеної вище концепції є окреслення принципів організації природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти.

Науковці стверджують, що за допомогою принципів викладач зможе творчо підійти до побудови педагогічного процесу та визначати стратегію концепції (С. Старостіна) [2, с. 46], обґрунтувати визначення мети та змісту навчального матеріалу, вибору, відповідно до мети, форм та методів навчання (Є.Н. Шиянов, І.Б. Котова) [3, с. 63].

Враховуючи представлені позиції науковців, обґрунтуємо виокремлені нами принципи природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти, а саме: принцип єдності та протидії суперечностей, принцип культуровідповідності, принцип науковості та інтелектуалізації, принцип послідовності та систематичності, принцип єдності конкретного й абстрактного, принцип свідомості та вмотивованості, принцип самостійності та творчої активності, принцип освітньої рефлексії.

Отже, принцип єдності та протидії суперечностей є найважливішим принципом діалектичного підходу [1, с. 7]. Виокремлюючи цей принцип в межах нашого дослідження, вважаємо, що він буде спонукати викладача до пошуку суперечностей між сучасним станом природничо-наукової підготовки майбутніх психологів і запитамі сьогодення у контексті загальної реформи вищої освіти й інтеграції її до світового освітнього простору та встановлення альтернативних шляхів модернізації природничо-наукової підготовки майбутніх психологів, з урахуванням виявлених протилежностей, зав'язків та залежностей.

Не менш важливим в процесі природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти є принцип культуровідповідності, він, на нашу думку, спонукає розглядати природничо-наукову підготовку майбутніх психологів з позиції культури, що в умовах сьогодення є особливо актуально. Його запровадження в освітній процес зазначеної підготовки сприятиме наповненню її культурологічним змістом, з урахуванням національного та світового культурного спадку; аксіологічному характеру оволодіння студентами природничо-наукових знань; формуванню у студентів-психологів природничо-наукових цінностей, загальної та природничо-наукової культури.

Виокремлений нами принцип науковості та інтелектуалізації вказує на необхідність відповідності змісту навчальних дисциплін, які забезпечують природничо-наукову підготовку майбутніх психологів, сучасному розвитку природничих наук. Він, вимагаючи відповідності змісту такої підготовки об'єктивним науковим фактам, поняттям, законам та теоріям, сприяє формуванню у студентів-психологів умінь і навичок наукового пошуку, аналізу результатів природничо-наукових досліджень, формування висновків, ведення наукової дискусії, відстоювання власної точки зору та передбачає розвиток у майбутніх психологів ерудиції, критичного та системного мислення. Принцип науковості та інтелектуалізації важливо застосовувати і при розробці навчальних програм, лекцій, семінарських, практичних занять та навчально-методичних посібників з дисциплін природничо-наукової підготовки.

Принцип послідовності та систематичності будемо застосовувати з метою розкриття спрямованості, послідовності і постійності природничо-наукової підготовки майбутніх психологів. Відповідно до цього принципу природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у закладах вищої освіти необхідно здійснювати з урахуванням тих знань, умінь і навичок, якими студенти уже володіють та з усвідомленням того, що кожен елемент навчального матеріалу має логічний зв'язок з іншими його елементами, причому кожний наступний спирається на попередній і готує студента до сприйняття і засвоєння нового.

Ще один принцип, який на нашу думку, доцільно виокремлювати під час організації природничо-наукової підготовки усіх майбутніх фахівців у закладах вищої освіти, в тому числі і майбутніх психологів, це принцип єдності конкретного й абстрактного, який передбачає формування змісту природничо-наукової підготовки на засадах взаємозв'язку конкретних природничо-наукових фактів, понять та законів з абстрактними поняттями. На нашу думку, запровадження принципу єдності конкретного й абстрактного в процесі природничо-наукової підготовки майбутніх психологів буде сприяти формуванню творчого, ініціативного, конкурентоспроможного на ринку праці фахівця.

З метою покращення зацікавленості майбутніх психологів до природничо-наукової підготовки; переконаності в правильності і практичній цінності отриманих природничо-наукових знань; прагнення до опанування практичними навичками з природничо-наукової підготовки та можливості застосування їх в повсякденному житті й майбутній професійній діяльності вважаємо за доцільне застосувати принцип свідомості та вмотивованості.

Бачимо також потребу здійснювати природничо-наукову підготовку майбутніх психологів із застосуванням принципу самостійності та творчої активності. Це, на нашу думку, уможливить перехід від традиційного до інноваційно-індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей кожного студента; сприятиме переведенню студента-психолога з пасивного споживача природничо-наукових знань на активного їх здобувача, що вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність; розвитку у майбутніх психологів допитливості, енергійності, наполегливості, уважності, організованості, творчої активності, самодисципліни та такого ступеня інтелектуальної зібраності, при якому природничо-наукова підготовка здійснюватиметься з інтересом і абсолютно вільно.

Принцип освітньої рефлексії передбачає розуміння майбутніми психологами цілей і завдань природничо-наукової підготовки та аналіз отриманих результатів в процесі такої підготовки. Окреслений принцип дасть можливість, виявити проблеми які виникли в процесі природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти та конструювати наступні етапи її реалізації з урахуванням виявлених недоліків.

З наведеного вище робимо висновок про те, що представлені принципи характеризуються певною, притаманною тільки їм, методичною або дидактичною функцією, що спонукає керуватися ними як цілісною системою, не ранжуючи за ступенем значимості в процесі організації природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Білик В.Г. Методологічні підходи до природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти / В.Г. Білик // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – № 3 (77). – 2018. – С. 3–15.
2. Старостина С.Е. Концепция профессионально направленного естественнонаучного образования студентов гуманитарных специальностей / С.Е. Старостина // Вестник ЗабГУ. – № 6. – 2010. – С. 44–49.
3. Шиянов Е.Н. Развитие личности в обучении : учебное пособие для студентов педагогических вузов / Е.Н. Шиянов, И.Б. Котова. – М.: Академия, 1999. – 288 с.